

Hrvatska

Color Media Communications sekcija
All rights reserved

Andrej Plenković,
predsjednik Vlade RH

Hrvatska će u prvoj polovini 2020. predsjedati Vijećem Europske unije i tako se aktivno baviti nizom izazova, od Brexita, preko proširenja na jugozapadni Balkan do sigurnosti. O tomu kako vidi izmjenjenu sliku Europe te što EU i svijet mogu očekivati od hrvatskog predsjedanja razgovarali smo s predsjednikom hrvatske Vlade Andrejem Plenkovićem.

Brexit nije dobar ni za Ujedinjenu Kraljevinu niti za EU, ali je pridonio europskom zajedništvu

Zaustavljanje procesa proširenja slabi utjecaj Europske unije. U budućem odnosu EU i Ujedinjene Kraljevine građani moraju biti na prvom mjestu. Unatoč Brexitu, zanimanje britanskih turista za Hrvatsku raste

Razgovarala **Sandra Veljković**

Francuski predsjednik Emmanuel Macron nedavno je iznio mračnu sliku Europe, govorio o njezinoj fragilnosti, izgubljenosti i nemoći. Drugi će reći da je povijest bloka zapravo povijest raznih kriza, zajednica je prošla više transformacija, građani su prijedloge prihvaćali ili odbijali, no ideja ujedinjene Europe pokazala se otpornijom nego što su mogli misliti. Ima li onda ipak mjesta optimizmu?

Za Hrvatsku, Europska unija projekt je mira, suradnje i prosperiteta na europskom kontinentu. Usmjereni smo na učvršćivanje i Europske unije i NATO-a i naše partnerske suradnje kako bismo zajedno bili spremni suočavati se s izazovima u multipolarnom globalnom okruženju u kojemu se nijedna država ne može samostalno nositi sa suvremenim prijetnjama. Podcrtao bih stoga i važnost summita u Londonu održanog u prosincu ove godine gdje smo obilježili 70. godišnjicu NATO-a te razgovarali o jačanju transatlantske suradnje i ulaganjima u obrambene sposobnosti svih saveznica.

Tijekom svog prvog povijesnog predsjedanja Vijećem EU-a u prvoj polovici 2020. godine, Hrvatska će imati tri važna politička prioriteta za budućnost EU-a. Prvi je u slučaju provedbe Brexita pristupiti uređenju budućih odnosa Europske unije i Ujedinjene Kraljevine. Drugo, nastojat ćemo dovršiti pregovore za donošenje novog Višegodišnjeg financijskog okvira koji će odrediti ključne prioritete Unije

u sedmogodišnjem razdoblju. I treće, organizirat ćemo Saстанak na vrhu u svibnju u Zagrebu na kojem želimo jasno odrediti dinamiku procesa proširenja i odnosa EU-a sa zemljama jugoistoka Europe.

Usmjereni smo daljnjem jačanju i izgrađivanju Unije kao Europe koja se razvija, Europe koja povezuje, Europe koja štiti i Europe koja je globalno utjecajna. To su 4 krovna prioriteta našeg programa predsjedanja Vijećem EU-a.

Poseban naglasak želimo staviti i na zaustavljanje negativnih demografskih trendova, smanjivanje razvojnih razlika između država članica i unutar članica te približavanje Unije građanima, a osobito mladima.

Prvi put smo suočeni s izlaskom jedne države, Ujedinjenog Kraljevstva, iz EU. Treba li se bojati da je taj događaj pokrenuo ono što ćemo u budućnosti zvati povijest europskih dezintegracija? Na kojoj osnovi se gradi nova Europa i s kakvim odnosima prema globalnim silama, Kinom, SAD-om i Rusijom?

Izlazak Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije nije dobar niti za Uniju, niti za UK. No isto tako je važno naglasiti da je taj događaj prekretnica u povijesti europskih integracija. Mnogi su euroskeptici temeljili svoje programe isključivo na izlasku pojedine države članice iz EU-a bez vizije što slijedi nakon toga, a upravo se to vidi na primjeru Brexita, koji je uslijedio nakon kampanje prepune lažnih informacija. Sada je jasno što jedan takav proces može izazvati. ▶

▶ Proces povlačenja UK traje više od tri i pol godine i još je neizvjestan jer ovisi o nekoliko važnih faktora, prije svega o izborima u prosincu. Tako je pridonio i obnovljenom europskom zajedništvu, ponajprije među članicama koje su zadržale jedinstvo u pregovorima. Svi ovi unutarnji, kao i razni vanjski faktori razlog su za daljnje jačanje europskog jedinstva i kohezije. A u tim okolnostima, Hrvatska će iduće godine imati važnu ulogu u daljnjoj izgradnji snažne Europe u svijetu punom izazova, što je i slogan našeg predsjedanja. Što se tiče odnosa s globalnim partnerima, uz ambiciozan program nove Europske komisije predvođene Ursulom von der Leyen te novi institucionalni ciklus Unije, Europa će štiti vlastite interese i nastaviti graditi međunarodni poredak utemeljen na pravilima i međunarodnom pravu. Jedino europskim zajedništvom možemo ostati prva trgovačka sila, drugo svjetsko gospodarstvo i imati predvodničku ulogu u borbi protiv klimatskih promjena, sigurnosnih i drugih izazova.

Hrvatska će za svoga predsjedanja baviti uređenjem odnosa s Ujedinjenom Kraljevinom. Kako vidite te odnose i na čemu će EU inzistirati?

Po izlasku UK iz EU-a pristupit će se uređenju budućih odnosa, a oni su zacrtani u Političkoj deklaraciji koja uspostavlja okvir za buduće odnose između EU-a i UK. Hrvatsko predsjedništvo će biti spremno žurno pristupiti, zajedno s pregovaračkim timom EK i ostalim državama članicama, pripremi sporazuma koji uspostavlja te odnose.

Budući odnosi između UK i EU-a trebaju biti partnerski, i na gospodarskom i sigurnosnom području, a prava i obaveze moraju biti uravnoteženo uređena. Prioritetno će biti dogovoriti sporazum o slobodnoj trgovini, uključivo područje ribarstva, te definirati suradnju na polju unutarnje i vanjske sigurnosti. U budućem sporazumu za nas će biti važno osigurati horizontalnu primjenu jednakih mogućnosti (level playing field). Za nas su naši građani uvijek bili na prvom mjestu, te će se i budući odnosi graditi vodeći računa o pravnoj sigurnosti i interesima građana. Uređenim Brexitom ostvarujemo prioritete ciljeve EU-a: 1) Izbjeći tvrdu granicu između Irske i Sjeverne Irske, 2) očuvati gospodarstvo na cijelom irskom otoku, kroz suradnju Sjeverne Irske i Irske, 3) zaštitu integriteta jedinstvenog tržišta Europske unije.

Hrvatska bi, zbog niskog stupnja povezanosti s britanskim gospodarstvom mogla ostati pošteđena značajnijeg nepovoljnog učinka Brexita, a jedini sektor koji bi mogao osjetiti je turizam. Ima li naznaka da će se to i dogoditi?

Još jedna rekodna turistička sezona pokazala je da je Hrvatska vrlo popularna destinacija u cijeloj Europi, kao i globalno, a osobito kod naših gostiju iz Ujedinjene Kraljevine. Najave Brexita do sada nisu imale utjecaja na tijek turističke godine, pa ne očekujem niti da bi se to promijenilo u nadolazećem razdoblju. Hrvatsku je do kraja studenog ove godine posjetilo gotovo 900 tisuća gostiju iz Velike Britanije koji su ostvarili 4,6 milijuna noćenja, što je – brojem dolazaka i noćenja – oko 5% više nego prošle godine. Svoj optimizam temeljim i na vrlo velikom interesu za Hrvatsku koji je iskazan na ovogodišnjem World Travel Marketu u Londonu, jednom od najvećih svjetskih turističkih sajmova te vjerujem da će interes britanskih turista u idućim godinama biti i veći nego do sada. Tome će svakako doprinijeti sve kvalitetnija turistička ponuda u Hrvatskoj, dobre prometne veze koje postoje između naših dviju država, ali i pozitivni dojmovi s kojima se britanski turisti vraćaju nakon posjeta Hrvatskoj. Očekujemo i da ćemo suradnju na području turizma proširiti i britanskim investicijama u projekte na hrvatskoj obali.

Treba li EU u sljedećoj godini pozornost posvetiti prvo konsolidiranju, a onda proširenju? Isključuju li se uzajamno ta dva procesa?

Konsolidacija Unije i njezino proširenje nisu dva uzajamno isključiva procesa, jer ako se vode na pravi način, mogu se dobro nadopunjavati. Više je razloga za to. Europska unija ima posebnu odgovornost prema državama u svojem neposrednom susjedstvu na jugoistoku Europe – biti potpora njihovom boljitku, stabilnosti i transformacije. Ako Unija ne bude tim zemljama partner, tu ulogu će preuzeti i iskoristiti neki drugi globalni akteri. S druge strane, konsolidiranje EU i odgovaranje na sve izazove, posebno nakon Brexita, migracijske krize i drugih instituci-

Do 2050. godine, jezik i kultura će biti mnogo važniji čimbenik ujedinjenja nego geografska blizina

cionalnih pitanja nužan je proces koji na kraju treba osnažiti i globalnu ulogu Unije. To međutim ne znači da treba zaustaviti proces proširenja jer takav pristup slabi utjecaj Unije. U tom smislu, odluka o neotvaranju pregovora sa Sjevernom Makedonijom i Albanijom bila je pogrešna, tim više jer je pristupanje država kandidatkinja dugoročni projekt. Upravo zbog toga u svim našim zalaganjima želimo pomoći svojim iskustvom da nama susjedne zemlje idu naprijed, na temelju metodologije pregovora koju Hrvatska jako dobro poznaje.

Središnji događaj predsjedanja bit će summit o Zapadnom Balkanu s ciljem pružanja jasne europske perspektive tom dijelu kontinenta. Koliko isključivanje tog dijela Europe iz EU za sigurnost i kako pronaći zajednički jezik s Francuskom, a potom i Nizozemskom i Danskom koje nisu sklone proširenju, barem ne u ovom trenu?

Europski put od velike je važnosti za gospodarski razvoj zemalja jugoistoka Europe i njihove reformske procese, kao i za stabilnost tog dijela Europe. Mi želimo na Saстанku na vrhu u Zagrebu potvrditi da je strateški interes Europske unije nastaviti proces proširenja. Naš je cilj, 20 godina nakon prvog zagrebačkog sastanka na vrhu, pronaći pravu ravnotežu i trasirati hodogram za te zemlje za idućih desetak godina. Svojom ekspertizom i iskustvom želimo pridonijeti tom procesu, a taj cilj može se postići samo kroz kvalitetne pristupne pregovore, ispunjavanje svih potrebnih kriterija i slijedom individualnih postignuća svake od tih država. Kroz dosadašnjih sedam krugova proširenja temeljito je razrađena metodologija pristupnog procesa, s mehanizmima koji jamče da nitko ne može pristupiti Uniji bez da je u potpunosti spreman za članstvo. Hrvatska ima to iskustvo. Traženje boljih rješenja ne smije ići na štetu pristupnih pregovora, odnosno voditi prema zatvaranju europske perspektive.

Dva hrvatska susjeda, BiH i Srbija, na različitim su etapama europskog puta. Kakva je, pojedinačno, njihova perspektiva i koju ulogu u tome ima Hrvatska?

Bosna i Hercegovina i Srbija naši su susjedi s kojima imamo dugu granicu, koja je jedna od najdužih vanjskih kopnenih granica Unije. S obzirom na to da su Hrvati jedan od tri konstitutivna naroda u BiH, stabilnost te europski i reformski put BiH za Hrvatsku je od najveće moguće važnosti. Svaka od država jugoistoka Europe specifična je u odnosu na ostale i u različitoj je fazi puta u EU. Hrvatska je jedina država, nakon Grčke, koja je ušla u EU samostalno. Mislim da će ubuduće takvo individualno pristupanje biti pravilo. Hrvatska će im na tom putu pružati pomoć i zalagati se za njihovu europsku budućnost, ali odgovornost svake države je da ispunjava kriterije za članstvo.

Dolazak migranata u EU i tzv. balkanskom rutom tema je koja će dominirati i sljedeće godine, a za predsjedanja će se razgovarati i o reformi sustava azila pa i odnosa s Turskom. Hrvatska je iz dijela nevladinih udruga suočena s kritikama oko tretmana migranata na granici s BiH. Kako odgovarate na te kritike?

Migracije će biti jedna od tema hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije. Namjeravamo održati ministarsku konferenciju posvećenu upravljanju migracijama na tzv. istočno-sredozemnom migracijskom pravcu koji vodi i preko država u našem neposrednom susjedstvu. Nastavit ćemo rad na reformi europskog sustava azila, a očekujemo da će Europska komisija iznijeti prijedlog novog Pakta o azilu i migracijama koji će biti temelj migracijske politike u narednih pet godina. Pritom smatramo važnim jačati suradnju s Turskom i poštivanje dogovorenog financijskog aranžmana.

Kada je riječ o postupanju prema nezakonitim migrantima na granici s BiH, hrvatska policija svoje zadatke obavlja u skladu s nacionalnim zakonima, europskom pravnom stečevinom i međunarodnim konvencijama. Zaštita naše državne granice, koja je ujedno vanjska granica EU-a i za koju vjerujemo da će uskoro postati i vanjska granica schengenskoga područja, jedan je od tri elementa migracijske politike koji je potvrđen i zaključcima Europskoga vijeća iz lipnja 2018. godine. Našu smo granicu proteklih godina europskim sredstvima opremili sofisticiranom tehničkom opremom koja graničnoj policiji omogućuje da nezakonite prelaske granice uoči i prije nego što se dogode. ■